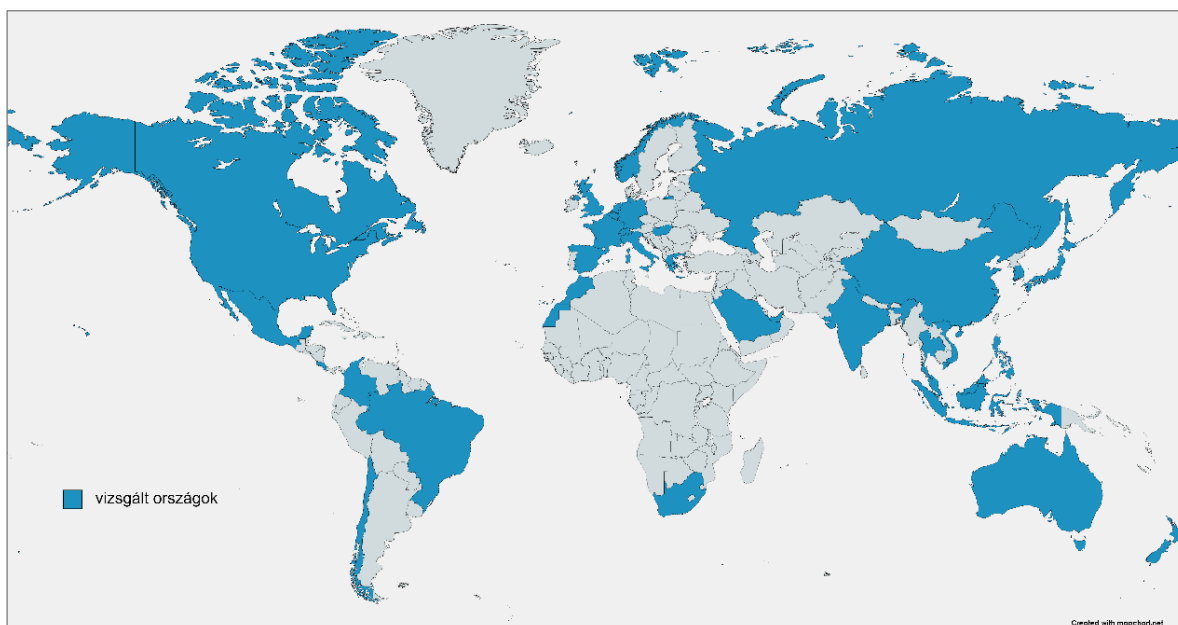

Deák Viktória*: *Az MNB kiemelkedő helyen a globális zöld pénzügyi „térképen”*

A Magyar Nemzeti Bankot (MNB) is értékelte a World Wide Fund for Nature (WWF) jegybankokat és felügyeletet vizsgáló nemzetközi felmérése, melyben a pénzügyi szabályozók fenntarthatósági tevékenységeit vették górcső alá. A jegybank kiemelkedő teljesítményének alapját a 2019-ben indult MNB Zöld Program teremtette meg. Ebben a cikkben bepillantást nyerhet az olvasó az MNB értékelésébe és a fenntartható pénzügyi rendszer kialakításáért tett intézkedéseibe egyaránt.

Az MNB ott van a világ legfenntarthatóbb jegybankjai között, sok szempontból megelőzve nagy, magasan fejlett gazdaságok központi bankjait - derül ki a World Wide Fund for Nature (WWF) által 2021 során végzett értékelésből. Az októberben publikált független [felmérés](#) 37 ország – köztük Magyarország – és az Európai Unió (Európai Központi Bank) pénzügyi szabályozási gyakorlatát és környezetét értékelte fenntarthatósági szempontból. A dokumentum - habár rangsort nem publikált - összehasonlíthatóvá teszi a kiválasztott központi bankok és felügyeleti hatóságok tevékenységét az alapján, hogy azok mennyire integrálják a klímaváltozással kapcsolatos és a szélesebb értelemben vett környezeti, illetve társadalmi szempontokat a gyakorlatban. A pozitív visszacsatolás annak köszönhető, hogy a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti mandátuma révén még 2019-ben indította el [Zöld Programját](#), melyben célul tűzte ki a pénzügyi szektor és a környezeti fenntarthatóság összekapcsolását.

*A World Wide Fund for Nature által vizsgált országok
Forrás: MNB szerkesztés a MapChart alapján, 2021*

De miért is foglalkoznak a jegybankok a környezeti fenntarthatósággal?

A központi bankok elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása, valamint a pénzügyi rendszer stabilitásának megőrzése. Azonban a klímaváltozás jelenlegi üteme, valamint más környezeti problémák egyre erőteljesebben érintik a reálgazdaságot, és ezen keresztül a pénzügyi közvetítő-rendszerre és nemzetgazdasági folyamatokra (például infláció) is negatív hatást gyakorolnak.

Egyrészt olyan kockázatokra gondolhatunk, mint a megváltozott éghajlati tényezők miatt gyakorivá váló áradások, szélsőséges viharok, extrém időjárási körülmények. Ezek következtében például olyan termelőeszközt vagy ingatlant is érhet kár, melyhez bankhitel kapcsolódik. A kialakult helyzetben nőhet a kereskedelmi bank hitelkockázata, vagyis annak a valószínűsége, hogy az adós nem tudja visszafizetni a banktól kapott kölcsönt, így a bank veszteséget realizál.

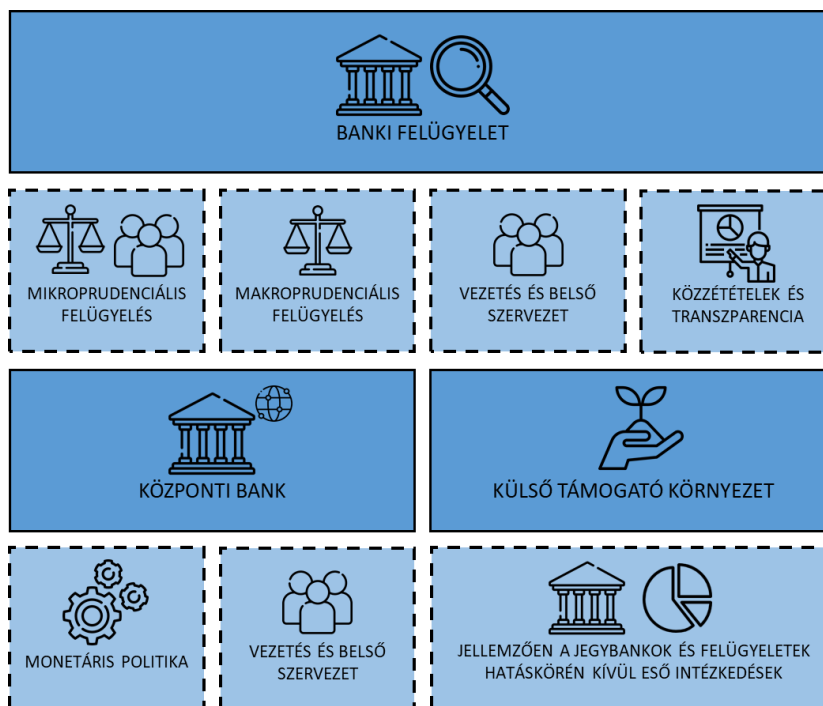
Másrészt a klímaváltozás és más környezeti eredetű problémák kezelésére irányuló – nagyon is szükséges – beavatkozások, mint a szigorodó környezetpolitikai intézkedések (lásd a szén-dioxid adó, szén kivezetés), a zöld gazdaságra való átállás egyes „barna”, azaz szennyező iparágak pénzügyi egészségét veszélyezteti, így a hozzájuk kapcsolt pénzügyi rendszer stabilitása is megrendülhet (például a vásárolt eszközök leértékelődése, nem teljesítő hitelek növekedése mentén).

Éppen ezért a jegybankok és felügyelet hatáskörébe tartozik annak biztosítása is, hogy a pénzügyi rendszer ellenálljon a klímaváltozásból és környezeti degradációból eredő pénzügyi kockázatoknak.

A WWF értékelése az MNB vonatkozásában

A WWF szerint a klímaváltozás és más környezeti problémák kezelésében mindenki együttműködésére szükség van és a pénzügyi rendszeré a kulcsszerep ebben a folyamatban. „A hitelezők, befektetők, biztosítók, egyéb pénzügyi intézmények képesek a pénzáramokat átcsatornázni és biztosítani az átmenethez szükséges tőkét egy fenntarthatóbb jövő felé.” Ehhez azonban módosítani kell a „játékszabályokat”, melyhez a központi bankokat, felügyeletet és pénzügyi szabályozókat kell segítségül hívni.

A WWF által kifejlesztett *SUSREG Tracker*-ként (Sustainable Financial Regulation and Central Bank Activities Tracker) elnevezett online célkövető eszköz segítségével összegezték a vizsgálatban szereplő országok monetáris politikai és felügyeleti gyakorlatát, valamint az azokat körbevevő külső környezetet a **klíma**, a **környezeti** és **társadalmi** szempontok érvényesítésének függvényében.

Főbb kutatási területek a felügyelési és monetáris gyakorlatban, valamint az azokat körbevevő környezet esetében

Forrás: MNB szerkesztés a WWF SUSREG éves jelentése alapján, 2021

Összeségében a felügyeleti tevékenységeket összehasonlítva a **klíma és környezeti szempontok alapján** az Európai Központi Bank (EKB) és a holland jegybank élvezheti a vezető szerepet, de őket követi szorosan – több nemzet pénzügyi szabályozójával együtt - az MNB is, megelőzve például a német, a norvég, a japán vagy az Egyesült Államok pénzügyi hatóságait.

Megjegyzés: Az Európai Unió jegybankja az Európai Központi Bank, mely felügyeleti hatáskörrel is rendelkezik. Speciális a helyzete, hiszen felelős az eurózónában székhellyel rendelkező jelentős intézmények közvetlen felügyeletéért, így a nemzeti felügyeleti hatóságok csak a saját, kisebb intézményeiket felügyelik. A WWF értékelését a leírtak figyelembevételével kell értelmezni.

A pénzügyi rendszert érintő felügyeleti folyamatot egyebek mellett két fő szempont szerint értékelték. Egyrészt mérték, hogy a felügyeleti hatóságok a **pénzügyi szervezetek egyedi felügyelete** (mikroprudenciális felügyelet) során, miképpen érvényesítik a klíma és környezeti szempontokat. **Ebben a kategóriában a magyar jegybank (Hollandia jegybankjával holtversenyben) fenntarthatósági tevékenysége és klímaváltozáshoz köthető pénzügyi kockázatokkal kapcsolatos intézkedései minősültek a leginkább előrehaladottnak.** Ennek alapját legfőképp a 2021 áprilisában közzétett, a hitelintézeteknek szóló [Zöld Ajánlás](#) dokumentum adja. Az MNB ebben elvárásokat fogalmaz meg az éghajlatváltozáshoz és más környezeti problémákhoz köthető kockázatok azonosításával, mérésével és kezelésével, valamint a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítésével kapcsolatban a bankok működésében és üzleti tevékenységében. Habár több felügyeleti hatóság is rendelkezik hasonló ajánlással, az MNB Zöld Ajánlása tartalmilag átfogóbb és kialakításában szakmai és civil szervezetek is részt vehettek. Továbbá előírta a hitelintézetek számára egy önértékelési

felmérés elvégzését is, melyben a feltárt hiányosságokra alapozva támogatást nyújt a jegybank. A dokumentum és az azt követő lépések nagyban hozzájárulnak a bankrendszer fenntartható működésre való átállásának előmozdításához.

Másrészt az értékelés része a **pénzügyi rendszer egészére összpontosító** (makroprudenciális) **problémák kezelésére** irányuló fenntarthatósági kezdeményezések is. Az MNB idén márciusban először publikált [Zöld Pénzügyi Jelentésben](#) nyújtott részletes helyzetelemzést a hazai pénzügyi rendszer fenntarthatóságáról. Emellett korábban is jelentetett meg konzultációs dokumentumot [Zöld Pénzügyek Magyarországon](#) címmel. A publikációk kitérnek a bankrendszer klímakockázati kitettségére, valamint ismertetik a hazai finanszírozási környezet zöld jellegét és ezekkel kapcsolatban fogalmazznak meg a zöld pénzügyi piacok fejlődését célzó strukturális intézkedéseket. Továbbá segítenek megérteni a pénzügyi intézményekkel a klímaváltozáshoz és környezeti anomáliákhoz köthető kockázatok súlyosságát.

Kiemelkedő minősítésben részesült az MNB a **vezetést és belső szervezetet** érintő területen is. Ez a magyar jegybank 2019 óta tartó, [Network for Greening the Financial System](#) (NGFS) nevű szervezeti tagságával indokolható, amely egy központi bankokat és felügyeleket tömörítő szervezet. A kezdeményezés célja a zöld pénzügyekkel kapcsolatos tudás megosztása, illetve a pénzügyi rendszer zöldebbé tétele. A magyar jegybank szervezeti felépítésében is megjelenik a zöld elköteleződés, hiszen jelenleg is több osztályból álló, a fenntartható pénzügyekre szakosodott szervezeti egység dolgozik a hazai pénzügyi rendszer fenntarthatóbbá tételéért.

Az értékelés végül az egyéb tényezőkre és kezdeményezésekre is kitért. Ezalatt azokat az intézkedéseket értjük, melyek elősegítik a gazdaság zöldülését, de hagyományosan túlmutatnak a központi bankok és felügyelet hatáskörén. Ebben a kategóriában Magyarország élvezheti a vezető szerepet mind a klíma, mind a környezeti szempontok érvényesítésének tekintetében. Ennek magyarázata, hogy az Európai Unió által bevezetett, tagállamokra kiterjedő jogszabályok, intézkedések megjelennek az EU-s országok és Magyarország értékelésében is. Azonban ezek kiegészülnek még az MNB Zöld Programban meghatározott egyéb programpontokkal, melyek szintén meghatározóak a fenntartható pénzügyek fejlődésében. Ide sorolható többek között az MNB zöld pénzügyekkel kapcsolatos oktatási tevékenysége, a civil szereplőkkel folytatott folyamatos együttműködés, illetve egyéb ösztönző kezdeményezések, mint a hazai hitelintézeteknek nyújtott [zöld tőkekövetelmény-kedvezmények](#). Utóbbi kimutathatóan hozzájárul a hazai zöld finanszírozás fejlődéséhez. A program év eleji indulása óta a kedvezményben részesült bankok összesen 231 milliárd Ft-ot helyeztek ki megújuló energia finanszírozásra, valamint zöld kötvény kibocsátásra.

További lépések

Bár a felmérés 2021 októbere előtt lezárult, azóta a felügyelethez köthető **közzétételek és transzparenciát** érintő kérdésekben is történt előrelépés. Időközben az MNB elkészített egy hosszútávú [klíma-stressztesztet](#), melyben felmérte, hogyan alakul a pénzügyi rendszer tűrőképessége a klímaváltozáshoz köthető kedvezőtlen gazdasági körülmények között. Ez szintén segíti az éghajlatváltozással járó pénzügyi kockázatok jobb megértését. A **monetáris politika** témakörében is indultak kezdeményezések, hiszen a zöld lakáshitelezés ösztönzése érdekében októberben elindult a [Zöld](#)

[Otthon Program](#) is a Növekedési Hitel Program részeként. A program igen kedvező fix kamatozású hitelt biztosít a magas energiahatékonyságot elérő lakások és családi házak vásárlásához, illetve építéséhez, segítve ezzel az egészségesebb szerkezetű hazai ingatlanállomány kialakítását.

A felsorolt kezdeményezéseken felül a jegybank számos programot kíván még végrehajtani a következő években. Az MNB üdvözli a WWF megtisztelő értékelését és a továbbiakban is erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy tovább erősítse nemzetközi megítélését.

Amennyiben felkeltettük érdeklődését és szívesen olvasna részletesebben az MNB Zöld Programjáról, illetve a konkrét fenntarthatósági tevékenységeiről, további információkért látogasson el a <https://www.mnb.hu/greenfinance> oldalunkra.

** A szerző a Magyar Nemzeti Bank Fenntartható pénzügyek főosztályának munkatársa*

„Szerkesztett formában megjelent a Világgazdaságban 2022. január 27-én.”